

T(R)ÒPICS

Elogi de la traïció

MARCEL·LÍ BORRELL
COL·LABORADOR PERIODÍSTIC

“El meu testament és senzill: et demano que ho cremis tot”. És la petició que Franz Kafka dicta al seu amic Max Brod. Com tothom sap, Brod traïeix la confiança de l'escriptor i gràcies a aquesta negació de voluntats avui tenim kafkas. Però la traïció té mala premsa. En l'ètica que mamem de petits se'ns fa abominar la infidelitat. Per això quan l'amic ens traïeix sentim la ferida de la decepció. Cruel ironia: l'amic és, precisament, l'únic que ens pot traïr...

Tot repassant la nostra cultura judeocristiana, resulta que som el que som gràcies a la Traïció, concubina excelsa. Segons la Gènesi, Adam i Eva traeixen la confiança del temible Jahvè però guanyen la llibertat d'escollir entre el Bé i el Mal; Prometeu enganya Zeus i dona el foc als homes que s'il·luminen d'intel·ligència; Crist traeix l'Antic Testament i capgira el món; arriben Judes Iscariot i Pere el pescador, l'un ven Jesús per trenta monedes i l'altre el nega tres cops seguits, total: s'inaugura una empresa religiosa que encara rutlla; Shakespeare ens al·lucina exhibint traïdors modèlics: Ricard III, Ofèlia, Iago, Macbeth, Brutus.. Els poetes

adverteixen: la cultura humana progressa a cops d'estat. Napoleó traïciona la Revolució Burgesa, el dictador Franco al govern popular, el príncep Joan Carles traïeix Franco, el socialista Felipe González renega del seu passat marxista i accepta la monarquia: tot sigui per la democràcia; Jordi Pujol pacta a tort i a dret per manar durant una generació. És posar en pràctica els consells de Maquiavel al Príncep: *“És lloable que un príncep compleixi la seva paraula i visqui amb integritat, sense trampes ni enganys. Però l'experiència demostra que els prínceps que han fet grans coses no s'han esforçat en complir la seva paraula”*.

Vaja, la traïció és l'acte fundacional de la política i l'expressió de la seva flexibilitat i antidogmatisme. Que la rigidesa provoca esquerdes i el pragmatisme permet driblar promeses. Perquè la traïció oxigena la democràcia. Importa el futur, no el passat. Els pagesos ho saben: no és el penell qui gira sinó el vent que canvia de direcció. El surrealista Picabia diu, *“El nostre cap és rodó per permetre al pensament canviar de direcció”*. En temps d'Estatut Verge o Estatut Màrtir, les traïcions s'esmoren. El ball de màscares a les Corts lluirà seducció: no existeixen principis sinó esdeveniments, no existeixen lleis sinó circumstàncies.

ZP va dir que el poder no el canviaria. Ingenu o astut? A l'obra *“El sopar”* en cartellera a Madrid, el Tayllera-Flotats admet ser infidel als règims, però sempre fidel a França. Traïció? Vida.